

نخست وزرای خارجه اتحادیه اروپا دوشنبه هفته جاری (۲۳ ژانویه) در حالی بر گزار می‌شود که موضوع تحریم نفت ایران مهم‌ترین محور آن است. این نشست به دلیل تبعات تصمیم تحریم ایران بر بحران یورو و کشورهای آسیب‌پذیر این اتحادیه از یک سو و بار روانی حذف ۵۰۰ هزار بشکه‌ای نفت از بازار و توان جایگزینی آن از سوی برخی تولیدکنندگان از سوی دیگر، به عنوان مهم‌ترین رویداد نفتی در سال ۲۰۱۲ محسوب‌می‌شود.

با وجوداین، همچنان نگرانی‌ها از واکنش و ابتکار عمل تهران بر اراده سیاستمداران غربی موجب شده تا قدرت‌های بزرگ در مقابل ایران سیاست چقماق و هویچ را دنبال کنند؛ از یک سو تهدید به افزایش تحریم‌ها و احتمال جنگ‌وا از سوی دیگر نامه‌نگاری و پیغام‌و… برای باز کردن باب گفت‌و گو.

در همین حال برخی منابع آگاه از تعویق ۶ ماهه تصمیم اتحادیه اروپا برای تحریم نفت ایران به دو دلیل یافتن جایگزین مناسب این نفت و رسیدن به زمان کاهش مصرف جهانی نفت – که معادل صادرات ایران خواهد بود- خبر می‌دهند، اما به نظر می‌رسد فشارهای آمریکا و برخی بازیگران اروپایی مانند فرانسه به تصمیم عجل‌ا نه این اتحادیه منجر شود.

برخی کشورهای اروپایی مانند ایتالیا، اسپانیا و یونان که مهم‌ترین واردکنندگان نفت ایران در اروپا هستند، خواستار مهلت ۶ تا ۱۲ ماهه برای پیدا کردن جایگزین مناسب برای نفت ایران شده‌اند.

بلومبرگ گزارش داده است که اتحادیه اروپا به کشورهای خریدار نفت ایران ۶ ماه مهلت داده تا نفت ایران را با نفت‌های دیگر جایگزین کنند، هر چند مقامات پاریس بر حداکثر ۳ ماه مهلت تا کیدمی‌کنند. در طرف دیگر، تلاش سیاستمداران آمریکایی و لابی آن‌ها برای حذف نفت ایران از بازارهای آسیا و آفریقا در جریان است. در حال حاضر کشورمان به سریلانکا، ترکیه، آفریقای جنوبی، یونان، ایتالیا، اسپانیا، هند، چین، ژاپن و کره جنوبی نفت صادر می‌کند که براین اساس باید گفت کشور سریلانکا تا تامین ۱۰۰ درصدی نفت مورد نیاز خود از ایران در رتبه اول گروه قرار دارد و به ترتیب کشورهای ترکیه با سهم ۵۱ درصدی، آفریقای جنوبی با سهم ۲۵ درصدی، یونان با سهم ۱۴ درصدی، ایتالیا با سهم ۱۳ درصدی، اسپانیا با سهم ۱۳ درصدی، هند با سهم ۱۲ درصدی، چین با سهم ۱۱ درصدی و ژاپن و کره هر کدام با سهم ۵٫۱ درصدی از نیاز خود در دیگر رتبه‌های این گروه قرار گرفته‌اند.

واکنش شرکای نفتی ایران به فشارهای آمریکا

تلاش برای همراهی مستریان نفتی ایران با تحریم‌ها موجب شده تا تور دیپلماتیک دولتمردان این کشورها به راه بیفتد، به گونه‌ای که بلافاصله پس از سفر مقامات آمریکایی به کشورهای کره جنوبی، ژاپن، چین، آفریقای جنوبی به عنوان خریداران بزرگ نفت ایران و همچنین عربستان، قطر، امارات و… به عنوان صادرکنندگان نفت، مقامات این

افزایش تریدها در بازار نفت

کشورها واردفاز جدید دیپلماسی انرژی شده‌اند. سفر نخست‌وزیر چین به عربستان پس از ۲۰ سال یکی از این رویدادها بود که منابع خبری از آن به عنوان «تور بازدید دیپلماتیک» از کشورهای حاشیه خلیج فارس نام می‌برند.

اما این دیپلماسی تاکنون خیلی هم جوابگوی نیازهای واقعی بازار نبوده است، چرا که ژاپن همچنان تاکید می‌کند مخالف اعمال تحریم‌های نفتی علیه ایران است و ۱۰ درصد بازار نفت خود را همچنان از طریق نفت خام ایران تامین خواهد کرد.

به گفته منابع خبری، کویچیرو کمباموزی نفت ژاپن هفته گذشته از عربستان دیدار کرده و با علی نعمی در مورد انرژی به رایزنی پرداخت.

معاون وزیر امور خارجه هند نیز گفته است که با وجود برخی فشارها از سوی غرب، هند همچنان به خرید نفت از ایران ادامه می‌دهد،رئانجان ماتهای سه‌شنبه گذشته (۳۷ دی) اعلام کرد: دهلی نوبه واردات نفت خام از ایران ادامه می‌دهد و به چشم‌پوشی و معافیت‌های دولت واشنگتن نیازی ندارد، وی با اشاره به این که تحریم‌های یک‌جانبه برای کشورهای دیگر الزام‌آور نیست، گفت: هند همچنان به خرید نفت از ایران ادامه می‌دهد. کره جنوبی و ترکیه نیز خواستار معاف بودن از تحریم‌های جدید واشگتن شده‌اند.

در همین حال گنادی گاتیلوف، معاون وزیر امور خارجه روسیه با انتقاد از وضع تحریم‌های یک‌جانبه علیه تهران گفت: دولت مسکو معتقد است که تشدید فشارها علیه تهران فایده‌ای ندارد و مطلوب نیست. گاتیلوف اعلام کرد: دولت مسکو با اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران مخالف می‌کند.

سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه هم در موضعی شدیدتر هشدار داد

که اقدام نظامی علیه ایران با پیامدهای سهمگین آن «فاجعه‌بار» خواهد بود. وی گفت: این اقدام یک بحران بانگدی منطقه‌ای را باعث خواهد شد. تحریم‌های یک‌جانبه بیشتر علیه ایران، هیچ ارتباطی به تمایل برای اطمینان یافتن از تعهد آن‌ها به منع اشاعه هسته‌ای ندارد و هدف جدی آن، صدمه زدن به اقتصاد ایران و فراه ملش احتمالاً به امید برانگیختن ناراضیاتی است. لاوروف اظهار داشت: روسیه مشاهده کرده است که ایران آماده همکاری بیش تر با بازار سان ژانسی بین‌المللی انرژی اتمی است و برای مذاکرات آماده می‌شود. باراک اوباما رئیس‌جمهوری آمریکا، ۳۱ دسامبر ۲۰۱۱ قانون جدیدی را امضا کرد که بر اساس آن، تحریم‌های اقتصادی جدیدی علیه بانک مرکزی و بخش نفتی ایران اعمال می‌شود. بر اساس این قانون، شرکت‌های مالی خارجی باید بین برقراری رابطه تجاری با بانک مرکزی ایران و بخش نفت این کشور با نظام مالی آمریکا یکی را انتخاب کنند. این در شرایطی است که احتمال جایگزینی نفت

Global Trade Atlas,APEX

فیلیپین قصد دارد در صورت وخیم‌تر شدن شرایط در خصوص تحریم نفتی ایران، سهمیه‌بندی سوخت را به عنوان قسمتی از طرح‌های احتمالی مورد اجرا در این کشور مدنظر قرار دهد.

ادوین لاکیرا، سخنگوی ریاست جمهوری فیلیپین گفت: در حال حاضر تمرکز دولت بر اعطای کمک‌های مالی به شرک‌های حمل و نقل برای کم اثر کردن تاثیر افزایش بهای جهانی نفت، ناشی از بالا گرفتن تنش‌ها بین ایران و کشورهای غربی است. وی افزود: باید تاکید کنم که وزارت انرژی فیلیپین به طور قطع اعلام نکرده که قرار است نفت سهمیه‌بندی شود. این تنها یکی از طرح‌های احتمالی است که ما قصد اجرای آن را در صورت تشدید وضعیت در تنگه هر مز داریم.

سنگینی سایه نفت بر جهان

هر گونه بحران برای استراتژیک‌ترین کالا در استراتژیک‌ترین منطقه جهان، ناگوار خواهد بود. در این میان نه تنها تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان بزرگ تحت تاثیر این بحران قرار خواهند گرفت که به نوعی همه کشورهای جهان وارد جریان پراشوب انرژی خواهندشد.

ایران در کوتاه‌مدت ممکن نخواهد بود، ضمن آن که اقتصاد جهانی را با چالش جدی روبه‌رو می‌کند. در این زمینه وزیر دارایی ژاپن از تاثیر منفی تحریم‌های جدید آمریکا بر ضد ایران بر اقتصاد این کشور ابراز نگرانی کرد.

ژان آزومی با اعلام نگرانی خود از تاثیر تحریم و فشارهای آمریکا علیه ایران گفت: این تحریم‌ها بانک‌های ژاپنی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. وی هفته گذشته پس از دیدار و مذاکره با تیموتی گاتنر، وزیر امور خزانه‌داری آمریکا در توکیو از کاهش واردات نفت خام از ایران خبر داده بود؛ خبری که بلافاصله از سوی دولت این کشور رد شد و آن را اظهار نظر شخصی دانست.

ژان یون، معاون وزیر دارایی کره جنوبی نیز اعلام کرد تحریم نفت ایران ممکن است به اقتصاد کره جنوبی آسیب بزند، لذا تنوع منابع تأمین نفت، برای این کشور ضروری است.

رئیس شرکت سسینوپک چین هم گفت که تصور نمی‌کنند فشار آمریکا برای اعمال تحریم‌های سرسختانه علیه جمهوری اسلامی بتواند آسیبی به سسینوپک بزند. چین که بزرگ‌ترین مشتری نفت ایران است تاکنون به درخواست‌های آمریکا مبنی بر کاهش یا توقف واردات نفت خام از ایران واکنش مثبتی نشان نداده است.

در عین حال چین تحریم‌های آمریکا علیه یک شرکت چینی را به دلیل فروش فرآورده‌های نفتی پالایش‌شده به ایران محکوم کرد. دولت فیلیپین نیز اعلام کرد، در صورت تشدید تنش‌ها در تنگه هر مز افزایش قیمت جهانی نفت در اثر تحریم ایران، سهمیه بندی سوخت، قسمتی از طرح‌های احتمالی مورد اجرا در این کشور خواهد بود. دولت

ایرانی مقاومت کرده است، بدتر از همه این که در شرایط فعلی وقتی صحبت از تحریم نفتی یک عضو بنیانگذار اوپک مطرح می‌شود، برخی از اعضا به تحریم‌کنندگان اطمینان می‌دهند که آن‌ها با افزایش تولید، کمبود نفت ایران را در بازار جبران می‌کنند. به نظر می‌رسد که اوپک باید در ساختارش تجدیدنظر کندو آن را مناسبق قرن ۲۱ سازد.

منتاقانه استفاده از نفت به عنوان یک ابزار سیاسی و فشار روی ملت‌های خاورمیانه، موضوع جدیدی نیست. ابرئیان در سال‌های ۱۹۵۰ میلادی که کمر همت به ملی شدن صنعت نفت بستند تا خود را از زیر سلطه امپراتوری انگلیس برهاند، یادشان می‌آید که دولت انگلیس به تمامی خریداران نفت ایران اخطار داد که نفت ایران را خرید، چون این نفت متعلق به ایران نیست و متعلق به بریتانیای کبیر است. نهایتاً بریتانیای کبیر شکست خورد، اگرچه آن‌ها تصور کردند که با تقسیم‌نفت ایران بین بریتانیای کبیر و آمریکا موفق شده‌اند و حکومت استبدادی و دست‌نشانده‌ای را در ایران روی کار آورده‌اند، اما به تعبیر امام (ره) خون بر شمشیر پیروز شد و در سال ۱۳۵۷ امپراتوری استعمارگر بریتانیای کبیر و آمریکا متحان‌شان با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران شکست خوردند و متعاقباً در سال ۲۰۱۱، با بیداری اسلامی در شمال آفریقا و خاورمیانه عربی در حال عقب‌نشینی‌واز هم‌پاشیدگی است.

بنابراین و طبقه کار شناسان انرژی است که سیاستمداران را به تعقل توصیه‌کنند و به ویژه به غرب یادآور شوند که در صورت بروز بحران انرژی، شما چه سازمانی دارید که بتوانید این بحران را مدیریت کنید؟ حتماً جواب می‌دهند که از انس بین‌المللی انرژی، اما توان این ژانسی تا کجاست.

از طرفی مشکل اصلی آمریکا این است که یک سیاست تعریف شده در زمینه انرژی ندارد و نمی‌داند که از کشورهای تولیدکننده و صادرکننده انرژی چه انتظاری داشته باشد. از یکی دو سال قبل هم این نظر به در میان سیاستمداران آمریکایی مطرح شده است که آمریکا روی دریای عظیمی از ذخایر گازی «غیرمتعارف» نشسته است و تولید نفت خام آمریکا در رقم فعلی روزی حدود ۷ میلیون بشکه به روزانه ۱۹ میلیون بشکه خواهد رسید، بنابراین، کسری انرژی برای واردات نخواهد داشت.

سیاستمداران اصولاً در کوتاه‌زمان به امور ملکتی توجه و تلاش می‌کنند که صندلی‌های صدارت را به هر قیمتی شده از دست ندهند. لذا، چنگ و دندان نشان دادن آمریکا هم به دلیل انتخابات در سال ۲۰۱۲ در آمریکا است و سیاستمداران آمریکایی توجه داشته باشند که منابع انرژی بالقوه آمریکا دو تنر از سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۳۰ برای ورود به بازار مصرف آمریکا تحقق نخواهد یافت. اصولاً آمریکا با مشکلات عظیم اقتصادی‌اش، برای صادرکنندگان به عنوان بازار جذاب مصرف محسوب نمی‌شود، وزیر مردم‌پرکارانز بیکاری و گرانی به تدریج به جای هزینه و مصرف، به صرفه‌جویی و پس‌انداز روی می‌آورد و همین موضوع موجب رکود بیشتر در اقتصاد آمریکا خواهد بود.

بنابراین، کشورهایی مثل برزیل، آرژانتین، اکوادور، ونزوئلا، کانادا و مکزیک که بازار مصرف آمریکا، هدف صادرات انرژی آن‌هاست، در دست‌چوی بازارهای جایگزین آمریکا هستند. نکته مهم دیگر، سرمایه‌گذاری قابل توجه چین در صنایع انرژی کشورهای مذکور

جهان نفت و گاز

از گوشه و کنار جهان

ظرفیت پالایش سعودی آرامکو افزایش می‌یابد

رویترز: مدیر عامل شرکت سعودی آرامکو عربستان، پیش‌بینی کرد: ظرفیت پالایش روزانه نفت خام شرکت سعودی آرامکو به ۸ میلیون بشکه می‌رسد.

خالد الفلاح در مراسم امضای توافقنامه نهایی ساخت پالایشگاه نفتی شهر جدید ینبع میان دو شرکت سعودی آرامکو و سینوپک چین، اعلام کرد: انتظار می‌رود مجموع ظرفیت پالایش نفت خام این شرکت، طی دهه آینده به ۸ میلیون بشکه در روز برسد. بر اساس توافق‌های اولیه، در سرمایه‌گذاری مشترک ساخت پالایشگاه جدید شهر ینبع عربستان، آرامکو ۶۲/۵ درصد و سینوپک باقیمانده سهام این پروژه را در اختیار دارند. الفلاح هزینه ساخت پالایشگاه نفتی جدید شهر ینبع را حدود ۱۰ میلیارد دلار برآورد و اظهار امیدواری کرد که این پالایشگاه تا سال ۲۰۱۴ به بهره‌برداری برسد. آرامکو هم اکنون در سرمایه‌گذاری مشترک با پالایشگاه فوجیان در جنوب شرق چین مشارکت می‌کند.

ه کشته در انفجار نفتکش کره جنوبی

رویترز: در پی انفجار یک نفتکش متعلق به کره جنوبی در آب‌های اطراف این کشور، ۵ نفر کشته و ۶ نفر مفقود شدند. گارد ساحلی کره جنوبی اعلام کرد، انفجار یک نفتکش در آب‌های اطراف این کشور سبب شد ۵ نفر کشته و ۶ نفر مفقود شوند. طبق اعلام سخنگوی گارد ساحلی کره جنوبی، انفجار این کشتی که ۱۶ خدمه داشته، در حالی جزیره جاول در نزدیکی بندر اینچئون این کشور روی داده است. انفجار یاد شده سبب شد این کشتی دو نیمه شود، با این حال، هیچ گزارشی از نشت نفت از این کشتی منتشر نشده است، ضمن این که گزارش دقیقی درباره دلیل این حادثه نیز انتشار نیافته، اما به گفته کاپیتان این کشتی، این انفجار هنگام تخلیه بخواه بنزین در هنگام پاکسازی یکی از مخزن‌ها روی داده است.

سرمایه‌گذاری ۳۴ میلیارد دلاری توتال و اینپسک در استرالیا

رویترز: شرکت توتال فرانسه و شرکت اینپسک ژاپن، قصد دارند در یک پروژه فراساحلی گاز استرالیا که قرار است در سال ۲۰۱۶ به بهره‌برداری برسد، ۳۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کنند. شرکت توتال در بیانیه‌ای اعلام کرد: ساخت تأسیسات فراساحلی، قرار است در ۳ ماه دوم سال ۲۰۱۲ آغاز شود. هزینه اجرای این پروژه گازی که شرکت توتال در آن ۲۴ درصد سهم دارد، حدود ۲۰ میلیارد دلار برآورد شده است، اما به دلیل محدودیت‌های ریسک‌محیطی اعمال شده از سوی دولت استرالیا، این هزینه‌ها بیشتر خواهد شد.

دو شرکت توتال و اینپسک اعلام کرده‌اند: کل آن‌جی تولیدی از این پروژه، هم‌اکنون بر اساس یک قرارداد ۱۵ ساله- که قیمت گاز آن مرتبط با قیمت نفت است، فروخته شده است. استرالیا هم‌اکنون پس از قطر، ماززی و اندونزی، چهارمین صادرکننده بزرگ آل‌ان‌جی در جهان است.

بهره‌برداری زود هنگام از پروژه گازی «کاران» عربستان

بلومبرگ: عربستان سعودی قصد دارد توسعه پروژه گازی «کاران» را یک سال زودتر از موعد مقرر به پایان برساند. خالد الفلاح، مدیرعامل شرکت آرامکو سعودی گفت: این شرکت، تولید گاز از میدان کاران، به عنوان نخستین میدان گازهای غیر همراه در عربستان را آغاز کرده است و پیش‌بینی می‌کند این میدان، تابستان امسال به ظرفیت کامل تولید برسد. شرکت آرامکو سعودی، ژوئیه ۲۰۱۱ اعلام کرده بود، میدان گازی «کاران» در سال ۲۰۱۳ به ظرفیت کامل تولید می‌رسد و ذخایر کارخانه فرآوری گاز خرسینه را تأمین خواهد کرد. شرکت آرامکو همچنین در حال آغاز فعالیت روی میدان‌های حسیبا و عربیا با ظرفیت ۲/۵ میلیارد فوت مکعب است. به گفته الفلاح، این پروژه در سال ۲۰۱۴ راه‌اندازی می‌شود. بنا بر آمار شرکت بی‌پی، عربستان سعودی سال گذشته میلادی، روزانه ۸ میلیارد و ۱۰۰ میلیون فوت مکعب گاز مصرف کرده است.

اعتراض بلغارها به انجام عملیات شیل گس

رویترز: مردم بلغارستان به انجام عملیات شیل‌گس (تولید گاز از سنگ‌های رسی) در این کشور اعتراض کردند. هزاران شهروند بلغاری جمعه گذشته (۲۳ دی) در سر تاسر بلغارستان با اعتراض به انجام عملیات شیل‌گس در این کشور، ابراز نگرانی کردند که این عملیات سبب مسمومی‌ت‌های زیرزمینی، بروز زمین‌لرزه و افزایش خطرهای جدی درباره بهداشت عمومی می‌شود. تظاهرکنندگان در بیش از ۶ شهر بزرگ بلغارستان گرد هم آمدند و خواستار تعلیق انجام آزمایش‌های مربوط به عملیات شیل‌گس شدند. دولت بلغارستان، ژوئن سال ۲۰۱۱ با واگذاری مجوز انجام عملیات آزمایشی تولید گاز رسی در شمال شرق به شرکت آمریکایی شورون، ابراز امیدواری کرد که بتواند وابستگی کامل خود به واردات گاز از روسیه را کاهش دهد. برآوردهای اولیه شرکت کنندگان در مناقصه ماه مه سال گذشته بلغارستان، نشان دهنده وجود ۳۰۰ میلیارد تا یک تریلیون مترمکعب ذخایر رسی در این میدان بلغارستان است.

رشد ۳۴ درصدی ذخایر غول گازی جهان در سال گذشته

رویترز: ذخایر گازی شرکت روسی گازپروم، سال ۲۰۱۱ در قیاس با سال پیش از آن حدود ۳۴ درصد افزایش یافت. شرکت گازپروم روسیه اعلام کرد: در پی فعالیت‌های جدید اکتشافی، این شرکت سال گذشته میلادی ۶۸۶ میلیارد و ۴۰۰ میلیون مترمکعب گاز کشف کرده که ۳۴ درصد بیش از تولید گاز آن در سال ۲۰۱۰ بوده است. الکسی میلر، رئیس شرکت گازپروم نیز در دیدار با دبیرتری مدوودف، رئیس‌جمهوری روسیه گفت: این شرکت سال گذشته بیش از ۵۱۳ میلیارد مترمکعب گاز به بازار عرضه کرده که ۱۵۰ میلیارد مترمکعب آن به بازار اروپا عرضه شده است.

بنا بر آمار شرکت بی‌پی، حجم ذخایر اثبات شده گازی روسیه در پایان سال ۲۰۱۰ میلادی ۴۴ تریلیون و ۸۰۰ میلیارد مترمکعب اعلام شده است.

تولید گاز آمریکا افزایش می‌یابد

بلومبرگ: تولید گاز طبیعی در آمریکا به دلیل افزایش تولید گاز رسی (شیل‌گس) در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ افزایش می‌یابد. اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) در گزارش چشم‌انداز کوتاه‌مدت انرژی ماهانه خود آورده است: میانگین تولید گاز آمریکا از ۶۵ میلیارد و ۹۲۰ میلیون فوت‌مکعب در سال ۲۰۱۱ به ۶۷ میلیارد و ۳۲۰ میلیون فوت‌مکعب در سال ۲۰۱۲ افزایش می‌یابد. بنا بر این گزارش، ذخیره‌سازی‌های گاز آمریکا احتمال دارد تا پایان ماه اکتبر سال جاری میلادی به رکورد ۳ تریلیون و ۹۶۰ میلیارد فوت‌مکعب و در سال آینده به رقم ۳ تریلیون و ۹۹۰ میلیارد فوت‌مکعب برسد.